

John Steinbeck • Alev Alev

Burning Bright. A Play in Story Form

© 1950 John Steinbeck; (renewed) 1978 Elaine Steinbeck,

John Steinbeck IV ve Thom Steinbeck

Bu kitabın yayın hakları AnatoliaTelif Hakları Ajansı aracılığıyla
McIntosh & Otis, Inc.'den alınmıştır.

İletişim Yayınları 3542 • Dünya Edebiyatı 331

ISBN-13: 978-975-05-3826-1

© 2025 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2025, İstanbul

DİZİ YAYIN YÖNETMENİ Murat Belge

YAYINA HAZIRLAYAN Necdet Dümelli

KAPAK Suat Aysu

KAPAK RESMİ John Steuart Curry, "Uçan Codona'lar", 1932

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Nebiye Çavuş

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44870

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/41

Bağcılar 34218 İstanbul · Tel: 212.445 32 38

CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6

Bağcılar 34218 İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

John Steinbeck

Alev Alev

Hikâye Biçiminde Bir Oyun

Burning Bright

A Play in Story Form

ÇEVİREN

Alev Bulut

JOHN STEINBECK 27 Şubat 1902'de Salinas, Kaliforniya'da doğdu. Çocukluğunda, yaz tatillerinde Salinas civarındaki çiftliklerde çalıştı. Salinas Lisesi'nden mezun olduktan sonra 1920 ve 1926 yılları arasında Stanford Üniversitesi'nde İngiliz Edebiyatı bölümünde okudu fakat mezun olmadan okuldan ayrıldı. Uzun süre işçilik yaptı, turist rehberi olarak çalıştı. İlk kitabı *Altın Kupa* 1929'da yayımlandı. 1930'da Carol Henning'le evlendi. İlk kitabını *Cennet Çayırıları* (1932), *Al Midilli* (1933) ve *Bilinmeyen Bir Tanrıya* (1933) takip etti. Satış başarısı yakalayan ve kendisine ün kazandıran kitabı ise *Yukarı Mahalle* (1935) oldu. Bu yıllarda, Büyük Buhran ve çiftçileri zor durumda bırakan toz fırtınaları Steinbeck'in kitaplarında önemli bir yer tutmaya başladı. *Bitmeyen Kavga* (1936), *Fareler ve İnsanlar* (1937) ve *Gazap Üzümleri* (1939) eleştirmenler, okuyucular tarafından büyük bir ilgiyle karşılandı. *Gazap Üzümleri* 1940 Pulitzer Ödülü'ne ve Ulusal Kitap Ödülü'ne layık görüldü. Romanlarının yanı sıra *Krizantemler* (1937) ve *Uzun Vadi* (1938) adlı öyküleri yayımlandı. Bu dönemde biyolog Ed Ricketts'le kurduğu dostluk, Steinbeck'e kitap yazmak için maddi ve manevi desteği sağladı. 1941'de biyolog arkadaşına yardım etmek için Meksika'ya gitti ve bu seyahat, kitapları için önemli bir kaynak oldu. 1930'lu yılların ikinci yarısında yakaladığı başarıyı, 1942'de yayımlanan *Ay Batarken*'le sürdürdü. Aynı yıl, Carol'la olan evliliği sona erdi ve Gwyndolyn Conger'la evlendi. İkinci Dünya Savaşı yıllarında savaş muhabirliği yaptı. Savaş sonrasında arka arkaya *Sardalye Sokağı* (1945), *Asiler Otobüsü* (1947), *İnci* (1947) adlı kitaplarını çıkardı. 1944 ve 1946'da iki oğlu oldu: Thomas Myles ve John. 1948'de Gwyndolyn'le boşandılar ve 1950'de Elaine Scott'la evlendi. *Alev Alev* (1950), *Çılgın Dünyadan Uzak* (1951), *Cennetin Doğusu* (1952), *Tatlı Perşembe* (1954), *Ben Bir Devrimciyim* (1954), *Pippin IV'ün Kısa Süren Saltanatı* (1957), *Bir Savaş Vardı* (1958), *Kaygılarımızın Kışı* (1961) yayımlandı. 1962'de Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazandı. Komite, yazarın "duygudaşlık yoluyla yarattığı mizah ve keskin bir toplumsal anlayışla bir araya getirdiği gerçekçi ve yaratıcı üslubu" nedeniyle bu ödülü verdiğini açıkladı. Ardından *Köpeğim Charley ile Amerika Yollarında* (1962) ve *Amerika ve Amerikalılar* (1966) yayımlandı. 1966'da, dedesinin de yaşadığı ve hayatını kaybettiği topraklara, İsrail'e seyahat etti. 1968'deki grip pandemisinde, New York'ta, 20 Aralık'ta kalp yetmezliğinden hayatını kaybetti.

Elaine'e, Elaine için,
Elaine sayesinde...

*Kaplan Kaplan, alev alevsin,
Ormanlarında gecenin;
Ölümsüz el yahut göz, hangisi,
Tasarlayabilir senin korkunç simetrini?*

– WILLIAM BLAKE

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	9
Birinci Perde: Sirk.....	13
İkinci Perde: Çiftlik.....	45
Üçüncü Perde, Birinci Sahne: Deniz.....	73
Üçüncü Perde, İkinci Sahne: Çocuk.....	89

Önsöz

Alev Alev oyun-kısa roman [*play-novelette*] dediğim yeni biçimde üçüncü denememdir. Bu türü daha önce deneyen olup olmadığını bilmiyorum. Ben ilk olarak *Fareler ve İnsanlar* ve *Ay Batarken*'de denemiştim. Üzerinde çalıştığım bu biçime yeni bir biçim demek de yanlış olabilir. Bu daha çok eski biçimlerin bir karışımı. Okunması kolay bir tiyatro oyunu ya da diyalogları sahneye uyarlanabilecek bir kısa roman diyebiliriz.

Bu biçimde yazmayı istememin çok farklı nedenleri var. Tiyatro oyunu okumak bana zor geliyor, bu düşüncemi birçok kişinin paylaşacağına da eminim. Basılı bir oyun metnini en fazla tiyatroya özel bir ilgisi olanlar, tiyatro öğrencileri ya da tiyatro tutkunları gibi küçük bir grup insan okur. Benim bu biçimi denememin en önemli nedeni, daha tanıdık bir mecra olan kurgu şeklinde yazılması sayesinde bir oyunun daha yaygın biçimde okunmasını sağlamaktır.

Oyun-kısa roman biçiminde bir eser yazmamın ikinci nedeni ise, oyun metnini hem okur hem de oyuncu, yönetmen ve yapımcı açısından zenginleştirmek. Bir tiyatro oyunun-

daki “İşadami, kırk yaşında” gibi alışıldık bir karakter betimlemesinin devamını getirmek, onu geliştirmek zordur. Bu kısa betimleme, bu anlamda, bir karakteri yaratmanın bütün külfetini diyaloga ve oyuncuyu sahnede izlediğimiz âna bırakmış olur. Tabii kısa bir betimlemenin oyun sahnelenirken yönetmenin ve sahne tasarımcısının hayal gücüne daha geniş bir alan sunduğu da söylenebilir.

Bunların dışında, yazarın niyetini bütün ayrıntısıyla bilmenin tiyatro izleyicisine ve tiyatroseverlere hiçbir zararı yok. Olay akışını ayrıntısıyla bilmek yönetmen, oyuncu ve sahne tasarımcısını kısıtlamaktan ziyade, onlara fayda sağlar. Oyunu henüz görmemiş ve belki hiç görmeyecek olan birçok kişi için de büyük bir fırsattır bu.

Düzyazı kurgu yazarlarının, tiyatro disiplininin gerektirdiklerini umursamadıkları ya da bunu beceremedikleri, disiplinin kurallarına uymadıkları söylenir. Olay akışını sahneye uyarlamayı ya da yalnızca diyalogla kendini gösteren perdeler ve sahnelerle sınırlanmayı istemiyor olabilirler. Alışlageldik oyunlarda yapı, bu anlamda, onlara çok kısıtlayıcı gelir – doğrusu öyledir de. Düşünce akışı diyaloglardan izlenemiyorsa karakterin kafasının içindekileri bilemezsiniz. Yazar karakterlerin hareketlerini sahnede ikna edici biçimde gösterecek tekniği kullanmadığı sürece, izleyiciler o coğrafyada gezinti yapma şansına sahip olmazlar. Olay akışının çok iyi yapılandırılması ve perde indiğinde karakterlerin başından bir şeyler geçmiş olması gerekir. Bu çalışma prensipleri hem geleneksel tiyatro oyunu hem de oyun-kısa roman için geçerlidir. Bir kısıtlama daha vardır: Eser kısa olmak zorundadır.

Bu türün avantajı, tiyatroya özgü odaklanma ve disiplinle ve entelektüel ya da fiziksel herhangi bir belirsizliğe yer vermenin imkânsız oluşunda yatar. Sözüünüzü açık ve öz söylemek zorundasınız. Orada boşa edilmiş bir söze, uzun

bir konuşmaya, ana temadan sapmaya yer yoktur. Oyun-kısa romanda da olay akışı, iyi bir tiyatro oyunundaki gibi seri ve dinamik olmalıdır, çatışmaların çözümü karakterler üzerinden izlenebilmelidir.

Bu tekniğin getirdiği zorluklar çok büyüktür. Tiyatro eğitimi almış bir yazar, fiziksel meseleleri yönetmene ya da sahne tasarımcısına bırakmaya razı olur ve bir kurgu yazarı gibi betimleme yapmayı öğrenmemiştir. Kurgu yazarı ise betimlemelerinin diyaloglarını ilerletmesine izin vereceği şekilde eğitilmiştir ve tiyatronun sıkı çerçevesinden çıkma eğilimi vardır. Öyküsünü gözünün önünde *canlandırmaya* alışık olmayan bir yazar bu yeni biçimi başarıyla kullanamayabilir.

Oyun-kısa roman, bütün zorluklarına karşın çok değerlidir. Oyunun okunma şansını epeyce artırdığı kadar kurmaca eserin de fazla değişiklik gerektirmeden oynanma şansını artırır. Bence bu meşru bir biçimdir ve yeni keşiflere de çok açıktır.

JOHN STEINBECK